

Sygn. akt III KK 594/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Marta Brylińska

w sprawie **S. B.**

skazanego z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 18 grudnia 2019 r.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w K. XI Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Z.

z dnia 12 sierpnia 2014 r., sygn. akt XI K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok w całości i przekazuje sprawę do
ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Z..**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2014 r., sygn. akt XI K (...), Sąd Rejonowy w K. XI Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Z., po rozpoznaniu na posiedzeniu dołączonego do aktu oskarżenia wniosku prokuratora o wydanie wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar i środków karnych (art.

335 k.p.k. – w brzmieniu obowiązującym w chwili orzekania), uznał S. B. za winnego popełnienia czynu polegającego na tym, że w krótkich odstępach czasu i wykonaniu z góry powziętego zamiaru w okresie od dnia 4 lipca 2013 r. do dnia 29 października 2013 r. w P. dopuścił się dziewiętnastu podpaleń na szkodę Miejskiego Zakładu Usług Komunalnych w P. powodując łączną szkodę w mieniu tego podmiotu na kwotę 14.400 zł oraz podpalenia na szkodę E. M. powodując szkodę w kwocie 22.000 zł, tj. przestępstwa określonego w art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności (pkt I wyroku) z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat (pkt II wyroku). Nadto nałożył na oskarżonego obowiązek naprawienia wyrządzonej szkody przez zapłatę na rzecz Miejskiego Zakładu Usług Komunalnych w P. kwoty 14.000 zł, a na rzecz E. M. kwoty 22.000 zł (pkt III wyroku). Wyrok zawierał również orzeczenie o kosztach sądowych w tym opłacie (pkt 4).

Orzeczenie powyższe nie zostało zaskarżone i uprawomocniło się w dniu 20 sierpnia 2014 r.

Wyrok ten zaskarżył wniesioną na korzyść skazanego S. B. kasacją Prokurator Generalny. Zarzucił w niej „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania), polegające na uwzględnieniu wniosku prokuratora i skazaniu S. B. za zarzucany mu czyn z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. bez przeprowadzenia rozprawy, mimo że okoliczności popełnienia przez oskarżonego tego przestępstwa budziły wątpliwości, co obligowało Sąd do nieuwzględnienia wniosku i skierowania sprawy do rozpoznania na rozprawie”.

W oparciu sformułowany w kasacji zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Z..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez Prokuratora Generalnego kasacja jest oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu bez udziału stron na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

Oczywistym jest, że warunek *sine qua non* uwzględnienia wniosku o jakim była mowa w art. 335 § 1 k.p.k., w brzmieniu obowiązującym na datę orzekania w niniejszej sprawie, stanowiło jednoznaczne ustalenie, że „okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości”. Chodziło przy tym o ustalenia, w świetle których jakichkolwiek zastrzeżeń nie mogły budzić zarówno samo zaistnienie czynu, sprawstwo podejrzanego, a także jego wina. Trafnie Sąd Najwyższy w powołanym w kasacji wyroku z dnia 5 listopada 2010 r., III KK 326/10, stwierdził, że uznanie winy oskarżonego oznacza, iż jest on w stanie ponieść w myśl art. 1 § 3 k.k. odpowiedzialność karną, a więc nie może być dyskusyjna m.in. kwestia jego poczytalności w chwili czynu. Bezsprzecznie więc w takim wypadku musiało być pewne, że w odniesieniu do zachowania oskarżonego *tempore criminis* nie mogła wchodzić w rachubę ani wyłączająca w pełni winę niepoczytalność oznaczająca brak możliwości rozpoznania znaczenia swego czynu lub pokierowania swym postępowaniem (art. 31 § 1 k.k.), ani też obniżająca stopień zawinienia, czyli wpływająca z reguły na wymiar kary choćby tylko w jej ustawowych granicach, ograniczona w znacznym zakresie poczytalność (art. 31 § 2 k.k.).

Wniosek prokuratora uzgodniony z oskarżonym i złożony w trybie art. 335 § 1 k.p.k. (obecnie w art. 335 § 2 k.p.k.), co do zasady nie wiąże sądu, gdyż sąd może stwierdzić, iż w sprawie nie zachodzą przesłanki do skazania oskarżonego bez przeprowadzenia rozprawy. Jeżeli więc sąd uzna, że nie zachodzą podstawy do uwzględnienia dołączonego do aktu oskarżenia wniosku (art. 343 § 7 k.p.k.), kieruje sprawę do rozpoznania na rozprawie na zasadach ogólnych. (por.: wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 lipca 2008 r. WA 25/08, OSNKW 2008, z. 11, poz. 91 i z dnia 19 kwietnia 2012 r., III KK 20/12).

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w K. XI Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Z. (obecnie Sąd Rejonowy w Zwoleniu) nałożonym na niego w art. 343 § 7 k.p.k. wymogom nie sprostął.

Słusznie Prokurator Generalny zauważa, że już z uzyskanych w toku postępowania przygotowawczego danych o karalności S. B. wynikało, że był on uprzednio karany, w tym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 27 listopada 2012 r., sygn. akr II K (...), za czyn z art. 278 § 1 k.k. zakwalifikowany w

związku z art. 31 § 2 k.k. Pozyskany także na tym etapie postępowania odpis powołanego wyroku (k. 83) bezsprzecznie wskazywał przy tym na ustalenie, że popełniając to przestępstwo (polegające na zaborze w celu przywłaszczenia telefonu komórkowego w dniu 19 lutego 2011 r.) S. B. miał ograniczoną w stopniu znacznym zdolność do rozpoznania jego znaczenia i pokierowania swoim postępowaniem, co skutkowało nadzwyczajnym złagodzeniem wymierzonej mu wówczas kary.

Rację ma też skarżący, że jakkolwiek skazany (urodzony w roku 1990) podawał, że nie leczy się psychiatrycznie, neurologicznie i odwykowo, a w przeszłości podejmował zatrudnienie jako kasjer, to jednak w toku prowadzonych z jego udziałem czynności procesowych ujawniał, że otrzymuje stałą rentę z ZUS (k. 10, 18 - 19, 49 - 50, 70 - 71, 101 - 102, 138 - 139). Nadto przesłuchany w toku postępowania przygotowawczego w dniu 30 października 2013 r. (k. 18 - 19) S. B. , po przedstawieniu mu zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 288 § 1 k.k., polegającego na umyślnym podpaleniu w dniu 21/22 września 2013 r. pojemnika na odpady komunalne, ujawniając, że dopuścił się znacznej ilości podpaleń, w tym tego rodzaju pojemników, wyjaśnił m.in.: „ja nie wiem, dlaczego podpalałem te śmietniki. Nie powiem, że nie sprawiało mi to radości, bo sprawiało wielką radość. Lubię patrzeć, jak się pali”.

Powołane zaszłości nie powinny umknąć uwagi Sądu skutkując co najmniej refleksją o konieczności zasięgnięcia opinii biegłych lekarzy psychiatrów w celu wydania opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego w kontekście okoliczności o jakich mowa w art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k. Wynikające z akt sprawy informacje, w tym w szczególności fakt uprzedniego skazania S. B. w warunkach określonych w art. 31 § 2 k.k., w powiązaniu z charakterem czynu, o który został oskarżony (dokonanie wielokrotnych umyślnych podpaleń pojemników na odpady komunalne oraz budynku gospodarczego), a wreszcie treść jego wyjaśnień, do takiej konstatacji niewątpliwie skłaniały. Jeżeli natomiast tak, to nie można było bez jakichkolwiek zastrzeżeń uznać, że okoliczności popełnienia przez oskarżonego zarzucanego mu przestępstwa – przynajmniej w kwestii winy – nie budzą wątpliwości. Powyższe bezspornie sprzeciwiało się uwzględnieniu na posiedzeniu wniosku prokuratora złożonego w trybie art. 335 § 1 k.p.k.

Trafność podniesionego w kasacji zarzutu rażącego naruszenia wymienionych tam przepisów prawa procesowego, mająca w tym układzie – co oczywiste – istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, implikowała jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi *meriti*, którym w obecnym jest Sąd Rejonowy w Z..

Wprawdzie żadnego wpływu na sposób rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Najwyższy nie mogły mieć te wskazywane przez skarżącego okoliczności, które ujawniły się zwłaszcza w toku postępowania wykonawczego (jako okoliczności nowe ujawnione po wydaniu orzeczenia stanowią wyłącznie podstawę do ewentualnego wznowienia postępowania w oparciu o art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k.), lecz fakty te nie mogą pozostać obojętne dla sposobu procedowania Sądu Rejonowego po przekazaniu mu sprawy. Niewątpliwie Sąd ten, w uwzględnieniu wskazanych wyżej zaszłości, przed merytorycznym rozstrzygnięciem o odpowiedzialności karnej S. B. zobligowany będzie do zasięgnięcia opinii, o jakiej mowa w art. 202 § 1 k.p.k., gdyż bez uzyskania jednoznacznego stanowiska biegłych co do stanu psychicznego oskarżonego, nie będzie możliwe stwierdzenie czy jest on zdolny do ponoszenia takiej odpowiedzialności przez pryzmat art. 1 § 3 k.k.

Uwzględniając całokształt poczynionych wyżej rozważań orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.